

Notat

Teknik- og Miljøforvaltningens hjemmel til at understøtte og fremme reparation

Formålet med dette notat er at beskrive Teknik- og Miljøforvaltningens hjemmel til initiativer til at understøtte og fremme borgernes reparationer. Teknik- og Miljøforvaltningen kan alene forholde sig til Teknik- og Miljøforvaltningens ressort, og derfor tager notatet ikke stilling til andre forvaltningers hjemmel.

Notatet vurderer hjemlen til følgende typer af aktiviteter:

1. Aktiviteter med reparation af borgeres genstande
2. Tilskud til reparation, herunder tilskud som er finansieret af fx EU-midler (Wien-modellen)
3. Informationskampagner og vejledning om reparation
4. Partnerskaber om reparation

Ad 1. Hjemmel til aktiviteter med reparation af borgernes genstande

Forvaltningens vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at aktiviteter med kommunal reparation af borgeres genstande, fx reparationscaféer på kommunens takstfinansierede nær-og genbrugsstationer, ikke har hjemmel efter miljøbeskyttelsesloven eller kommunalfuldmagtsreglerne.

Det anførte er dog ikke til hinder for, at der i regi af Kultur- og Fritidsforvaltningen, som i medfør af Københavns Kommunes styrelsesvedtægt har ressort på forenings- og fritidsområdet, samarbejder med Repair Cafe Danmark, jf. også det anførte i medlemsforslaget.

Baggrund for vurderingen

Kommunen er underlagt det almindelige legalitetsprincip, som betyder, at kommunens aktiviteter/opgavevaretagelse til enhver tid skal have hjemmel. Hvis en aktivitet eller opgave ikke er reguleret i skreven lov, kan der være hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne i det omfang, at betingelserne herfor er opfyldte i forhold til den konkrete aktivitet.

Om vurdering efter miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelsesloven regulerer kommunernes opgavevaretagelse i forhold til affaldshåndtering, herunder affaldsforebyggelse og genbrug. Teknik- og Miljøforvaltningens aktiviteter med håndtering affald tager udgangspunkt i miljøbeskyttelseslovens kap. 6 om affald med tilhørende bekendtgørelser.

07-05-2024

Sagsnummer i F2
2024 - 9477

Dokumentnummer i F2
120296

Sagsnummer i eDoc
2024-0168229

Klima og Byudvikling
Njalsgade 13
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

I miljøbeskyttelseslovens § 45, stk. 1, er det fastlagt, at kommunalbestyrelsen i den enkelte kommune forestår håndteringen af affald, medmindre andet er fastsat i loven eller i regler udstedt i medfør af loven. Ved "affald" forstås enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med, herunder agter eller er forpligtet til at skille sig af med jf. affaldsbekendtgørelsen § 2, stk. 1. I praksis er det navnlig indsamlingen og håndteringen af husholdningsaffald, som kommunen har ansvaret for. Ordningen er gebyrfinansieret.

Reparation er ikke håndtering af affald og kan derfor ikke anses som en aktivitet, der behandler affald. Det skyldes, at affald defineres som en genstand, som indehaveren enten skiller sig af med, eller agter at skille sig af med, jf. ovenfor. Det vurderes i den forbindelse uden betydning, at reparationscaféer som sådanne kan forebygge affald i en eller anden grad.

Om vurdering efter kommunalfuldmagtsreglerne

I 2017 kom Ankestyrelsen med en udtalelse om kommunalfuldmagtsreglernes rækkevidde i forhold til "Kommuners aktiviteter på genbrugsområdet"¹. I udtalelsen fastslog styrelsen, at kommunen kan foretage reparation og rengøring af affald, hvis det er nødvendigt for at sikre, at affaldet genbruges. Ligeledes fastslog styrelsen, at kommunen i denne forbindelse alene må forarbejde affaldet til det punkt, hvor affaldet kan afsættes. Ankestyrelsen fastslog videre, at kommunerne kan modtage genbrugsgenstande (som ikke er affald), når det sker som en naturlig afrunding af kommunens opgaver på affaldsområdet.

Medbringer en borger sin genstand til en reparationscafé, vil hensigten ikke være at opgive ejendomsretten, men i stedet at få den repareret, og derefter tage den med hjem igen. Derfor er der ikke den i 2017-udtalelsen forudsatte tilknytning til affaldsopgaven, og der er ikke efter kommunalfuldmagtsreglerne hjemmel til en sådan aktivitet på de taktfinansierede nær- og genbrugsstationer.

Der kan også henvises til Ankestyrelsens udtalelse af 9. februar 2024 om håndtering af elektronik på indsamlings- og genbrugspladser.²

Ad 2. Tilskud til reparation, herunder tilskud som er finansieret af fx EU-midler (Wien-modellen)

Forvaltningen er blevet bedt om at vurdere, om der er hjemmel til at udbetale tilskud til, at borgerne kan få repareret deres ting, sådan som man har gjort i Wien. Efter det oplyste om Wien-modellen kommer midlerne hertil fra en EU genopretningspulje.

Forvaltningens vurdering

¹ Sagsnummer 2015 - 8125,
https://ast.dk/tilsynet/udtalelser/udtalelasedatabase/_ube_/media/pdf_files/1352.pdf

² J.nr. 22-445,
https://ast.dk/tilsynet/udtalelser/udtalelasedatabase/_ube_/media/pdf_files/263_Nordv%C3%A6rk_I_S_-_Udtalelse_-_Kommunalt_h%C3%A5ndtering_af_brugt_elektronik_p%C3%A5_gen_V2Wlh15.pdf

Det er forvaltningens vurdering, at kommunal udbetaling af tilskud til, at borgerne kan få repareret deres ting, ikke har hjemmel efter miljøbeskyttelsesloven eller kommunalfuldmagtsreglerne. Denne vurdering gælder, uanset om støtten finansieres af affaldsgebyret, skattemidler eller midler fra eksterne parter, fx EU-midler eller midler fra private fonde.

Baggrund for vurderingen

En udtalelse fra Ankestyrelsen³ af 10. januar 2024 slår fast, at selv om midlerne til et projekt er finansieret gennem EU, skal projektet være inden for de kommunale aktiviteter, som kommunen selv kan støtte. En kommune kan derfor hverken gøre mere eller mindre med midler, der kommer fra et EU-projekt, end hvis det var finansieret af kommunen selv.

Hvad angår støtte i form af tilskud til reparationer, vil dette udgøre støtte til enkeltpersoner, som er i strid med kommunalfuldmagtsreglerne.

Det skal bemærkes, at kommunale lokaludvalg og miljøpunkter ikke har videre beføjelser end fx Teknik- og Miljøforvaltningen i Københavns Kommune. Også ARC, der er et selvstændigt § 60-fællesskab ejet af kommuner, er underlagt kommunalfuldmagtsreglerne og kan alene udføre de opgaver, som står i fællesskabets vedtægter.

Ad 3. Informationskampagner og vejledning om reparation

Forvaltningens vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at der er hjemmel i miljøbeskyttelsesloven og dertilhørende bekendtgørelser til, at forvaltningen kan gennemføre informationskampagner og workshops på affaldsområdet, der kan være med til at inspirere folk til at affaldsforebygge og genbruge mere. Dette kan fx være workshops for borgere, hvor borgerne bliver vejledt i, hvordan materialer, som man ellers skulle tro skulle smides ud som affald, faktisk kan upcycles og bruges igen.

Det følger også af kommunalfuldmagtsreglerne, at en kommune generelt kan informere om dennes opgaver. Teknik- og Miljøforvaltningen kan derfor informere i regi af de opgaver, der ligger indenfor forvaltningens ressort, som fx affaldsområdet.

Baggrund for vurderingen

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 45, stk. 1, at kommunalbestyrelsen forestår håndteringen af affald, medmindre andet er fastsat i loven eller i regler udstedt i medfør af loven. Miljøbeskyttelseslovens § 45, stk. 2, nr. 1 og 2, bemyndiger miljøministeren til at fastsætte regler om kommunale affaldsordninger, herunder om kommunalbestyrelsens pligt til at anvise behandlingsmuligheder for affald og kommunalbestyrelsens pligt til at forestå indsamling og behandling af affald.

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte gebyrer til dækning af udgifter til planlægning, etablering, drift og administration af affaldsordninger, jf. miljøbeskyttelseslovens § 48, stk. 1, nr. 1. Regler om

³ J.nr. 21-6680, [Udtalelse fra Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

indsamlingsordninger er fastlagt i affaldsbekendtgørelsens kapitel 6 og affaldsaktørbekendtgørelsens kapitel 4.

For at sikre at de kommunale affaldsordninger bliver velfungerende, har kommunen en række aktiviteter, der har til formål at give borgerne information og vejledning om, hvordan borgerne opnår bedre sortering og affaldsminimering, fx informationskampagner, vejledning og workshops om affaldsminimering, genbrug og reparation. Det er forvaltningens vurdering, at der er hjemmel i affaldslovgivningen til disse aktiviteter, idet aktiviteterne har til formål at sikre velfungerende affaldsordninger og dermed knytter sig til driften af de kommunale affaldsordninger.

Derudover angiver affaldshierarkiet i miljøbeskyttelsesloven netop affaldsforebyggelse og genbrug, som det højest prioriterede i hierarkiet. Udbredelsen af viden er afgørende, hvis man vil have borgerne til at minimere deres affald. Informationskampagner og workshops, hvor borgere bliver vejledt i, hvordan materialer, som man ellers skulle tro skulle smides ud som affald, faktisk kan upcycles og bruges igen og kan være med til at mindske borgernes affald ved at flere får mulighed og lyst til at genbruge og genanvende.

Efter affaldsaktørbekendtgørelsens § 17, stk. 11, skal kommunerne fastsætte et særskilt administrationsgebyr. Gebyret skal dække de omkostninger, der er forbundet med administrationen af de kommunale indsamlings- og anvisningsordninger samt konkret anvisning. Gebyret skal desuden dække omkostningerne forbundet med planlægningen. Administrationsgebyret skal bl.a. dække informationskampagner og lignende tiltag, der medvirker til at sikre, at ordningerne bliver velfungerende. Det er derfor forvaltningens vurdering, at der er hjemmel til at gebyrfinansiere de nævnte tiltag.

En kommune kan efter kommunalfuldmagtsreglerne generelt informere om dennes opgaver. I regi af kommunens opgave på affaldsområdet, jf. ovenfor, kan kommunen derfor også efter kommunalfuldmagtsreglerne informere borgerne om opgaver og tiltag, som kommunen har på området.

Ad 4. Partnerskaber om reparation

Forvaltningens vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at forvaltningens deltagelse i og facilitering af partnerskaber, der udbetaler støtte til borgere til reparation af genstande, ikke har hjemmel efter miljøbeskyttelsesloven, erhvervsfremmeloven eller kommunalfuldmagtsreglerne. Dette skyldes, at det som beskrevet ovenfor er forvaltningens vurdering, at udbetaling af tilskud til, at borgerne kan få repareret deres ting, ikke har hjemmel.

Det er imidlertid forvaltningens vurdering, at der er hjemmel i miljøbeskyttelsesloven og dertilhørende bekendtgørelser til, at kommunen i et afgrænset omfang kan facilitere partnerskaber, der har til formål at fremme affaldsforebyggelse og støtte op om genbrug og reparation, fx partnerskaber med erhvervsliv og iværksættere med henblik på at udvikle forretningsmodeller, der understøtter reparationer. Forvaltningen kan i den forbindelse bidrage med relevant viden om affald og genbrug i relation til disse specifikke aktiviteter.

Erhvervsfremmeloven og kommunalfuldmagtsreglerne giver også i et vist omfang mulighed for at udføre aktiviteter, som fx facilitering af partnerskaber på området.

Baggrund for vurderingen

Som beskrevet ovenfor er det forvaltningens vurdering, at aktiviteter med kommunens reparation af genstande ikke har hjemmel efter miljøbeskyttelsesloven eller kommunalfuldmagtsreglerne. Af samme årsag er der derfor heller ikke hjemmel til, at forvaltningen deltager i eller faciliterer partnerskaber, der udbetaler tilskud til reparationer.

Kommunalbestyrelsens pligt til at etablere affaldsordninger og at gebyrfinansiere disse af miljøbeskyttelsesloven, affaldsbekendtgørelsen og affaldsaktørbekendtgørelsen, jf. ovenfor.

Det er forvaltningens vurdering, at der er hjemmel i de ovenfor nævnte bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven, affaldsbekendtgørelsen og affaldsaktørbekendtgørelsen til, at forvaltningen kan have aktiviteter, der sikrer, at de kommunale affaldsordninger bliver velfungerende. I den forbindelse kan forvaltningen facilitere partnerskaber, der har til formål at støtte op om affaldsforebyggelse og genbrug. Forvaltningen vil i den forbindelse kunne facilitere partnerskaber, der understøtter reparation af produkter, i det omfang at partnerskabet har fokus på reparation af genstande, der alternativt ville blive afleveret som affald i kommunens affaldsordninger. Det er forvaltningens vurdering, at forvaltningen i den forbindelse vil kunne bidrage med sin viden fra affaldsområdet om, hvilke genstande, borgerne i dag kasserer som affald i de kommunale affaldsordninger, og som i stedet kan repareres og bruges igen. Hermed støttes op om, at de kommunale affaldsordninger bliver velfungerende, fordi affaldsmængden i ordningerne minimeres, idet flere genstande genbruges i stedet for at blive smidt ud.

Udover at der er hjemmel i miljøbeskyttelsesloven, vil det også være muligt for Københavns Kommune at udføre erhvervsfremmeaktiviteter efter erhvervsfremmeloven § 14, og efter kommunalfuldmagtsreglerne i det omfang, de ikke berøres af lov om erhvervsfremme eller evt. anden skreven lovgivning for området.